

Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som ska främja tillkomsten av förnybar elproduktion. Förslagen i propositionen innebär bl.a. att elcertifikatssystemet förlängs till 2045 och att det utökas med 18 TWh till 2030, vilket kräver ändringar i lagen (2011:1200) om elcertifikat. Därutöver föreslår utskottet en ändring i den nyssnämnda lagen för att undanröja ett mindre förbiseende i propositionen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottet avstyrker samtliga förslag i de motioner som behandlas i betänkandet och som har väckts i anslutning till propositionen eller under den allmänna motionstiden 2016/17.

I betänkandet finns 7 reservationer (SD, V, L).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017.

Tre motioner som har väckts med anledning av propositionen.

Tre motioner från den allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Elcertifikatssystemet	5
Energiöverenskommelsen	6
Propositionens tillkomst	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	8
Nytt mål för förnybar el och förlängning av elcertifikatssystemet	8
Propositionen	8
Motionerna	12
Vissa kompletterande uppgifter	12
Utskottets ställningstagande	12
Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet	13
Motionerna	13
Utskottets ställningstagande	14
Utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder	15
Motionen	15
Utskottets ställningstagande	15
Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet	16
Propositionen	16
Motionerna	17
Vissa kompletterande uppgifter	19
Utskottets ställningstagande	22
Reservationer	23
1. Nytt mål för förnybar el och förlängning av elcertifikatssystemet, punkt 1 (SD, L)	23
2. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (SD)	23
3. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (V)	24
4. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (L)	25
5. Utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder, punkt 3 (SD, L)	26
6. Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet, punkt 4 (V)	27
7. Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet, punkt 4 (L)	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Propositionen	30
Följdmotionerna	30
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	32
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nytt mål för förnybar el och förlängning av elcertifikatssystemet

Riksdagen antar

a) regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat,

b) utskottets förslag i bilaga 3 till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:179 och avslår motionerna

2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 och
2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 1 (SD, L)

2. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 35,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13,

2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2 och

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 2 och 4.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

Reservation 4 (L)

3. Utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder

Riksdagen avslår motion

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkande 3.

Reservation 5 (SD, L)

4. Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1591 av Jörgen Andersson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2,

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 5 och 6 samt

2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (L)

Stockholm den 8 juni 2017

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Per-Arne Håkansson (S), Josef Fransson (SD), Hanif Bali (M), Anna Wallén (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Jonsson (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Rickard Nordin (C) och Mathias Sundin (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet

- proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017
- tre motioner (elva yrkanden) som har väckts med anledning av propositionen
- tre motioner (fem yrkanden) från den allmänna motionstiden 2016/17 med förslag som gäller elcertifikatssystemet.

Parallellt med detta ärende behandlar utskottet i betänkande 2016/17:NU25 regeringens proposition 2016/17:187 Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad.

Bakgrund

Elcertifikatssystemet

Den 1 maj 2003 infördes elcertifikatssystemet för att främja en ökad elproduktion från förnybara energikällor. Bestämmelser om systemet finns i lagen (2011:1200) om elcertifikat, förordningen (2011:1480) om elcertifikat och i föreskrifter som har meddelats av Energimyndigheten, som är tillsynsmyndighet.

Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem. Producenter av förnybar el tilldelas under vissa förutsättningar elcertifikat av staten. En efterfrågan på certifikaten skapas genom att det i lagen om elcertifikat finns en skyldighet för bl.a. elleverantörer och vissa andra elanvändare att köpa och annullera elcertifikat i förhållande till sin försäljning respektive användning av el (kvotplikt). På det sättet skapas en marknad för elcertifikat som innebär att förnybar el kan produceras kostnadseffektivt. Storleken på kvotplikten speglar hur mycket förnybar elproduktion som måste finansieras för att målen inom systemet ska nås. Man kan alltså säga att det finns både mål och finansieringsåtaganden inom elcertifikatssystemet.

Elproducenter som har en elproduktion som uppfyller kraven i lagen om elcertifikat får ett elcertifikat för varje megawattimme (MWh) el som de producerar. Elcertifikat får tilldelas för produktionen av el i högst 15 år, dock längst till utgången av 2035, som systemet ser ut i dag. Den mängd elcertifikat som ska köpas av de kvotpliktiga elanvändarna – kvotplikten – ändras från år till år. Hur stor kvotplikten är för ett givet år framgår av 4 kap. 4 § lagen om elcertifikat.

Målet inom elcertifikatssystemet var inledningsvis att produktionen av förnybar el skulle öka med 10 terawattimmar (TWh) till 2010. Målet har höjts vid

flera tillfällen, och elcertifikatssystemet har förlängts i omgångar från 2010 till det nuvarande slutåret 2035.

Sedan den 1 januari 2012 är elcertifikatsmarknaden gemensam med Norge. Samarbetet om den gemensamma elcertifikatsmarknaden regleras i ett bilateralt avtal mellan Sverige och Norge. I avtalet fastställs bl.a. målet för den gemensamma marknaden fram till 2020 samt volymrelaterade förpliktelser. Det samlade målet för ny förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden är 28,4 TWh till 2020. Sveriges mål är att finansiera 30 TWh förnybar elproduktion till 2020 jämfört med 2002, vilket inom den gemensamma marknaden med Norge innebär ett mål om att finansiera 15,2 TWh ny förnybar elproduktion till 2020. De volymrelaterade förpliktelserna innebär att elcertifikat ska annulleras till 2020 och totalt under hela perioden fram t.o.m. 2035 motsvarande 198 TWh för perioden 2012–2035 och 30 TWh för perioden 2016–2035.

Energiöverenskommelsen

I juni 2016 slöts en ramöverenskommelse mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna om den svenska energipolitiken (energiöverenskommelsen). Inom ramen för denna överenskommelse har de fem partierna bl.a. enats om att elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh till 2030.

Propositionens tillkomst

Underlag från Energimyndigheten och Naturvårdsverket

Inför kontrollstation 2017 har Energimyndigheten på regeringens uppdrag utrett frågor om

- justering av kvotkurvan
- tidpunkt för godkännande av anläggningar
- marknadsförbättrande åtgärder
- torvens roll inom elcertifikatssystemet
- elcertifikatssystemets utveckling efter 2020.

I den ovanomnämnda energiöverenskommelsen angavs därutöver att Energimyndigheten skulle få i uppdrag att föreslå utformningen av kvotkurvan för elcertifikaten efter 2020. Energimyndigheten fick ett sådant uppdrag den 1 september 2016 och avrapporterade det i oktober 2016.

I oktober 2015 gav regeringen Naturvårdsverket i uppdrag att analysera och redovisa torvutvinningens klimat- och miljöpåverkan, särskilt med avseende på miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker, samt att föreslå hur torvutvinningens negativa inverkan på uppfyllelsen av dessa mål kan minska, bl.a. genom förslag till styrmedelsförändringar. Uppdraget redovisades i juni 2016. I den nu aktuella propositionen behandlas den del av uppdraget som avser torvens roll i elcertifikatssystemet.

Lagrådet

Lagrådet har i ett yttrande framfört uppfattningen att det inte fyller någon lagteknisk funktion att ange målen för elcertifikatssystemet i den inledande bestämmelsen i lagen, och Lagrådet avstyrkte därför förslaget i den delen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (2011:1200) om elcertifikat som innebär att elcertifikatssystemet förlängs till 2045 och att systemet utökas med 18 TWh till 2030. Förslaget innebär en linjär upptrappning av dessa 18 TWh. Denna upptrappning föreslås börja 2022 och blir 2 TWh per år fram t.o.m. 2030. Ändringarna innebär också att kvoterna för beräkning av kvotplikten, som i dag finns i lagen, flyttas till förordningen om elcertifikat och att värden för de TWh som ska användas för beräkning av kvoterna anges i lagen. I propositionen föreslås bestämmelser som anger vilka ändringar av kvoterna, s.k. tekniska justeringar, som får göras i förordningen och hur sådana justeringar ska göras.

I propositionen finns även förslag som innebär förändringar av kvotplikten för vissa leveranser av el bl.a. till laddstationer för fordon. Några förändringar av hanteringen av torv i elcertifikatssystemet föreslås inte.

Det är nödvändigt att en överenskommelse träffas mellan Sverige och Norge för att det nya målet till 2030 ska kunna genomföras. I propositionen anges att regeringen avser att återkomma till riksdagen med en sådan överenskommelse senare under våren 2017 (se tidigare omnämnd proposition 2016/17:187 under rubriken Ärendets och dess beredning).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottets överväganden

Nytt mål för förnybar el och förlängning av elcertifikatssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i lagen (2011:1200) om elcertifikat. Innebörden är att elcertifikatssystemet förlängs till 2045 och att systemet utökas med 18 TWh till 2030. Förslaget innebär en linjär upptrappning av dessa 18 TWh med 2 TWh per år under perioden 2022–2030. Förslaget till lagändringar innebär också att kvoterna för beräkning av den s.k. kvotplikten flyttas till en förordning och att de värden som ska användas för beräkning av kvoterna anges i lagen. Riksdagen antar även utskottets förslag till ändring i lagen om elcertifikat. Därtill avslår riksdagen motioner om att propositionen bör avslås.

Jämför reservation 1 (SD, L).

Propositionen

Utökning och förlängning av elcertifikatssystemet

I energiöverenskommelsen anges att den förnybara energin ska fortsätta att byggas ut. Vidare anges att elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Ingen ytterligare ambitionshöjning ska dock göras fram till 2020. Däremot framgår det av överenskommelsen att tekniska justeringar för att förbättra marknadens funktion, utan att öka ambitionsnivån, ska kunna göras för att öka tilltron till systemet. Energiöverenskommelsen innebär ett nytt mål efter 2020 för elcertifikatssystemet.

I propositionen finns förslag som genomför energiöverenskommelsen i de delar som avser elcertifikatssystemet. Eftersom målåret i överenskommelsen är satt till 2030 och systemet medger 15 års tilldelning av elcertifikat bör systemet förlängas till 2045. I propositionen följer regeringen också det som sades i överenskommelsen om att ingen ytterligare ambitionshöjning ska göras fram till 2020. Den utbyggnad som överstiger målet till 2020 bör därför bidra till det nya målet på 18 TWh.

Enligt avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam marknad för elcertifikat krävs det samråd ifall någon av parterna önskar införa ett nytt mål för en ökning av den förnybara elproduktionen efter 2020 inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden. Det är därför nödvändigt att en överenskommelse träffas mellan Sverige och Norge för att det nya målet till 2030 ska kunna genomföras. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en sådan

överenskommelse senare under våren 2017 (se tidigare omnämnd proposition 2016/17:187 under rubriken Ärendets och dess beredning).

När elcertifikatssystemet infördes fanns endast ett mål för systemet. Som en följd av att ambitionsnivån har höjts och samarbetet med Norge inletts har mål och avtalsförpliktelser tillkommit. Regeringen menar att det kan vara svårt att få en överblick över vad systemet syftar till. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att det ska framgå direkt av elcertifikatslagen att den syftar till att främja produktion av förnybar el för att inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge 2020 nå målet om att finansiera 15,2 TWh ny förnybar elproduktion, 2030 nå målet om att utöka elcertifikatssystemet med 18 TWh nya elcertifikat, för perioden fram till 2045 uppfylla volymrelaterade förpliktelser och för att 2020 nå det nationella målet om att finansiera 30 TWh ny förnybar elproduktion jämfört med 2002.

Inga grundläggande förändringar bör göras

Regeringen konstaterar att det är tydligt angett i energiöverenskommelsen att elcertifikatssystemet ska förlängas. Det anges också att Energimyndigheten ska optimera systemet för att få fram den mest kostnadseffektiva produktionen. Energimyndigheten konstaterar i sin rapport att det kommer att vara viktigt för systemets kostnadseffektivitet att det behålls marknadsbaserat, teknikneutralt och styr mot konkurrens mellan kraftslag i anläggningens hela livscykel. Myndigheten föreslår dock vissa förändringar för att optimera systemet. Det handlar bl.a. om att införa en stoppmekanism och om huruvida mikroanläggningar upp till 68 kilowattimmar (kWh) bör uteslutas ur systemet. Övriga förändringar som myndigheten föreslår behandlas i det följande.

Åtgärder till skydd för sjunkande produktionskostnader

Om kostnaderna för produktion av förnybar el sjunker för att teknikutvecklingen går framåt, kan intäkterna sjunka och påverka lönsamheten i tidigare investeringar på ett sådant sätt att det ger effekter även på synsättet på framtida investeringar (teknikrisk). Energimyndigheten har gjort bedömningen att produktionskostnaden sannolikt kommer att sjunka mindre i framtiden bl.a. som en följd av att den låga räntan förväntas stiga på sikt. Dessutom bedömer myndigheten att aktörerna själva kan styra hur mycket de påverkas av teknikrisken beroende exempelvis på hur man säkrar priset på el och elcertifikat eller binder räntor. Energimyndighetens uppfattning är att teknikrisken är en risk bland andra som bör hanteras av marknaden själv och inte genom förändringar av systemet, inte minst eftersom den framtida produktionskostnaden är oklar och eventuella åtgärder riskerar att göra systemet dyrare. Regeringen anser inte heller att det ska införas särskilda mekanismer i elcertifikatssystemet för att hantera teknikrisken.

Effektfrågan

Energimyndigheten har berört frågan om tillgången på effekt och menar att mer förnybar elproduktion i Sverige med största sannolikhet innebär en ökad mängd variabel elproduktion som styrs mer av väder än av efterfrågan på el. Myndigheten anser att det är viktigt att belysa om det finns åtgärder som behöver vidtas för att minska negativa konsekvenser på elsystemet men att eventuella tekniska krav eller systembehov för att bättre optimera elsystemet bör genomföras utanför elcertifikatsmarknaden. Regeringen delar den uppfattningen och instämmer således i att det inte bör göras några grundläggande förändringar av systemet när det gäller effektfrågan.

Reglering av tiden mellan elcertifikatens tilldelningsperioder

Energimyndigheten har även framfört uppfattningen att det bör utredas om man ska ställa krav på att det ska ha gått en viss tid efter att tilldelningen av elcertifikat har upphört innan en ny tilldelningsperiod får påbörjas. Flera remissinstanser stöder förslaget, och regeringen avser att ge ett uppdrag till myndigheten i denna del.

Tilldelning av elcertifikat om det rörliga elpriset är noll eller lägre

I motsats till vad Energimyndigheten och flera remissinstanser har framfört har regeringen inte för avsikt att utreda frågan om att elcertifikat inte bör tilldelas om spotpriset (det rörliga elpris som sätts varje dag på den nordiska elbörsen) är noll eller lägre. Regeringen anför att negativa spotpriser hittills inte har förekommit i Sverige, och bedömningen är att även om sådana priser skulle uppkomma i framtiden borde det vara ett begränsat problem. Frågan bör dock, enligt regeringens uppfattning, bevakas och analyseras i en kommande kontrollstation.

Utredning av elcertifikatens giltighetstid

Energimyndigheten har föreslagit att frågan om begränsning av elcertifikatens giltighetstid utreds för att bl.a. minska risken för överutbyggnad. Regeringen konstaterar att av de remissinstanser som har yttrat sig avstyrker flertalet att frågan utreds. Endast en remissinstans stöder Energimyndighetens förslag, och regeringen anser att det inte är aktuellt att gå vidare med en sådan utredning. Det är införandet av en stoppmekanism som, enligt regeringens uppfattning, ska användas för att förhindra att det uppkommer en överutbyggnad av den förnybara elproduktionen (se vidare nedan).

Utvidgning av elcertifikatssystemet till andra länder

Ett par remissinstanser anser att frågan om en öppning av elcertifikatssystemet till andra länder enligt Europeiska kommissionens förslag till reviderat förnybartdirektiv för perioden efter 2020 behöver utredas. Förhandlingar om en omarbetning av direktivet har inletts. Regeringen konstaterar att Sverige har en i

grunden positiv inställning till samarbete med andra länder, vilket har visats genom införandet av den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge. Den svenska utgångspunkten är dock att samarbete mellan länder även fortsättningsvis ska vara frivilligt.

Stoppmekanism

Efter hand som målåret 2020 närmar sig har frågan om att införa en stoppmekanism i elcertifikatssystemet aktualiserats alltmer. Avsaknaden av en stoppregel kan leda till ett överutbud av elcertifikat och därmed till en priskollaps. Risken för en sådan priskollaps kan påverka nya investeringar och även måluppfyllelsen. Sverige bör därför införa en stoppregel som ska bidra till balans mellan utbud och efterfrågan på elcertifikatsmarknaden. Norge har en stoppregel i sin nationella lagstiftning som innebär att inga nya anläggningar som tas i drift efter den 31 december 2021 kan godkännas för tilldelning av elcertifikat.

Energimyndigheten har på regeringens uppdrag utrett behovet av en stoppregel, och införandet av en stoppmekanism har ett brett stöd bland remissinstanserna.

Regeringen gör bedömningen att en stoppmekanism för det nya målet 2030 bör beslutas senast vid utgången av 2020. Samtidigt anser regeringen att det behövs ytterligare utredning av hur stoppmekanismen ska utformas. Energimyndigheten bör därför få i uppdrag att analysera och ge förslag på utformningen av en sådan mekanism. Analysen bör omfatta olika alternativ, däribland en volymrelaterad stoppmekanism, och deras för- och nackdelar jämfört med att införa en tidsgräns.

Effektgräns för godkännande av anläggningar inom elcertifikatssystemet

Energimyndigheten har redovisat att småskalig elproduktion från s.k. mikroanläggningar endast utgör en liten andel av den totala elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet. Däremot är fler än hälften av alla anläggningar i systemet mikroanläggningar (bl.a. små solcellsanläggningar). Myndigheten konstaterar att det för privatpersoner förekommer en rad olika situationer som blir administrativt tunga i förhållande till elcertifikatssystemet. Detta skapar en omotiverat stor administrativ börda för både producenten och myndigheten i relation till andelen tilldelade certifikat och värdet av dessa. En stor del av mikroproduktionen är i dag också gynnad på flera sätt utöver elcertifikatssystemet som gör att den inte konkurrerar på lika villkor med övriga förnybara kraftslag. Det skapar en viss osäkerhet utöver marknadsrisken för aktörerna på elcertifikatsmarknaden.

Energimyndigheten har föreslagit att anläggningar med en installerad effekt lägre än 68 kWh inte ska få stöd genom elcertifikatssystemet efter 2020 utan i stället ges en högre skattereduktion. Energimyndighetens förslag kan innebära

en positiv förenkling. För att bl.a. säkerställa att ingen aktör missgynnas beroende på exempelvis ägandeform anser regeringen emellertid att frågan behöver analyseras vidare. Energimyndigheten bör få i uppdrag att göra en sådan analys.

Motionerna

Elcertifikatssystemet har skapat ett kraftigt överutbud av produktionskapacitet som elmarknaden inte har efterfrågat, sägs det i kommittémotion 2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD). Elpriserna har som en följd av detta pressats nedåt så att i princip ingen elproduktion blir lönsam. Trots detta väljer regeringen att förlänga och höja ambitionsnivån i elcertifikatssystemet med långtgående mål om främst väderberoende elproduktion. Man uppmanar alltså till mer av samma medicin utan att ha förstått grundorsakerna till att krisläget uppkom från början. Motionärerna anser mot denna bakgrund att riksdagen bör avslå propositionen (yrkande 1).

Även i kommittémotion 2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkande 1 föreslås att propositionen ska avslås. Motionärerna anför att förslagen i propositionen om en förlängning och utökning av elcertifikatssystemet bygger på den energiöverenskommelse som har slutits mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Eftersom Liberalerna inte står bakom energiöverenskommelsen, inklusive det som gäller elcertifikatssystemet, anser motionärerna att riksdagen bör avslå propositionen.

Vissa kompletterande uppgifter

Miljö- och energidepartementet har under riksdagens beredning uppmärksammat utskottet på ett förbiseende i propositionen. Saken gäller en nödvändig följdändring i 2 kap. 11 § lagen (2011:1200) om elcertifikat som inte finns med i propositionen.

Som har redovisats tidigare i detta betänkande och som framgår av propositionen (s. 14 f.) föreslår regeringen att elcertifikatssystemet ska förlängas till 2045. Något förslag om ändring i den bestämmelse som omnämns i föregående stycke finns alltså emellertid inte i regeringens proposition.

I bilaga 3 redovisar utskottet ett förslag till hur detta förbiseende kan korrigeras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser ett stort värde i en fortsatt utbyggnad av den förnybara elproduktionen och anser att elcertifikatssystemet är ett styrmedel som säkerställer att denna utbyggnad sker på ett kostnadseffektivt sätt. Det är därför utskottets

uppfattning att riksdagen bör bifalla propositionen. Samtidigt avstyrker utskottet de yrkanden som finns i motionerna 2016/17:3720 (SD) och 2016/17:3724 (L) om att riksdagen bör avslå propositionen.

Utöver detta föreslår utskottet att riksdagen ska bifalla det förslag till lag om ändring i 2 kap. 11 § lagen (2011:1200) om elcertifikat som utskottet redovisar i bilaga 3. Detta förslag till lagändring syftar till att korrigera ett mindre förbiseende i propositionen.

Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en avveckling av elcertifikatssystemet eller som omfattar en högre ambitionsnivå inom elcertifikatssystemet än den som föreslås i propositionen. Utskottet hänvisar till att det står bakom den ambitionsnivå som föreslås i propositionen.

Jämför reservation 2 (SD), 3 (V) och 4 (L).

Motionerna

I kommittémotionerna 2016/17:1772 och 2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) anförs det att elcertifikatssystemet snedvrider konkurrensen till förmån för energislag som inte nödvändigtvis kan tillhandhålla effekt när efterfrågan är som störst (t.ex. sol- och vindkraft). Vidare menar motionärerna att elcertifikatssystemet har medverkat till att det har uppförts produktionsanläggningar som inte kan bära sina egna kostnader och att det är svårt att finansiera investeringar i och renoveringar av dessa anläggningar. Enligt motionärerna förekommer det även att vindkraftsparker rivs i förtid, eftersom subventionerna inte längre är tillräckliga. På sikt är risken påtaglig att systemet kväver sig självt. Motionärerna vill sanera elmarknaden från konkurrensnedvridande stöd och anser att elcertifikatssystemet därför bör fasas ut. Detta kan åstadkommas genom att nya investeringar i förnybar elproduktion inte längre ska tilldelas elcertifikat (yrkande 35 i mot. 2016/17:1772 och yrkande 2 i mot. 2016/17:3720).

I Vänsterpartiets kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. slås det inledningsvis fast att klimatfrågan är vår tids ödesfråga och att det därför är viktigt att Sverige ligger i framkant vad gäller förnybar elproduktion. Motionärerna konstaterar att det i den energipolitiska överenskommelsen slås fast att elcertifikatssystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till 2030. Detta anser motionärerna är positivt. Däremot anser de att det är olyckligt att det också slås fast att det inte ska göras någon ytterligare ambitionshöjning fram till 2020. Motionärerna anser att det kommer att behöva

göras mer för att öka utbyggnaden av den förnybara energin och för att nå regeringens ambition om att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Regeringen bör därför föreslå en högre ambitionsnivå för elcertifikatssystemet inför nästa kontrollstation 2017 (yrkande 13).

Uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp är den största framtidsutmaningen för vår generation, framhålls det i kommittémotion 2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L). Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. Liberalerna vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem. Motionärerna vill att målet ska vara att värna Sveriges näst intill 100 procent fossilfria elsystem (yrkande 2). De menar också att eftersom all elproduktion i EU ingår i det gemensamma utsläppshandelssystemet finns det ingen klimatnytta med ett utbyggt och förlängt elcertifikatssystem. Ökade subventioner till förnybar el leder tvärtom till att priset på utsläppsrätter sjunker och att lönsamheten för kolkraft ökar. Enligt motionärerna kan alltså ökade subventioner i Sverige få konsekvensen att omställningen bort från fossil elproduktion i övriga EU försåras och försenas. Motionärerna begär därför ett tillkännagivande om elcertifikatssystemet och utebliven miljönytta (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Eftersom utskottet i det föregående har redovisat att det står bakom regeringens förslag i propositionen om att höja ambitionsnivån inom elcertifikatssystemet och att dessutom förlänga systemet finns det ingen grund för att samtidigt stödja förslagen i motionerna 2016/17:1772 (SD) och 2016/17:3720 (SD) om en snar avveckling av detta system. De båda motionerna avstyrks därmed i de aktuella delarna.

Även motion 2016/17:2473 (V) avstyrks i den del där det förslås ett tillkännagivande om att ambitionshöjningen inom elcertifikatssystemet bör tidigare läggas och inledas redan före 2020. Utskottet har inte heller här någon annan uppfattning än regeringen, dvs. att ingen ytterligare ambitionshöjning ska göras före 2020. Detta ställningstagande överensstämmer även med den överenskommelse om energipolitiken som slöts mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna i juni 2016. Med det anförda avstyrks därmed även motion 2016/17:2473 (V) i den aktuella delen.

Avslutningsvis avstyrker utskottet även motion 2016/17:3724 (L) i de delar som är aktuella i detta avsnitt. Utskottet delar inte motionärernas syn på vikten av att i första hand värna dagens svenska elproduktionsmix framför satsningar på en fortsatt utbyggnad av den förnybara kraftproduktionen. Utskottet gör också en annan bedömning än motionärerna när det gäller den klimatnytta som en sådan utbyggnad kommer att ha. Något uttalande från riksdagen om att fortsätta satsningar inom ramen för elcertifikatssystemet saknar klimatnytta är således inte aktuellt. Motionen avstyrks därför även i den delen.

Utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till att den elproduktion som bygger på förnybara energikällor även fortsättningsvis behöver visst stöd för att kunna konkurrera med kraftproduktion som bygger på ohållbara tekniker, avslår riksdagen ett motionsyrkanden om att elproduktion ska ske på marknadsmässiga grunder.

Jämför reservation 5 (SD, L).

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) konstateras det att Liberalerna välkomnar alla former av utsläppsfri elproduktion men att den ska byggas när den behövs och på marknadsmässiga grunder. En utbyggnad och förlängning av elcertifikatssystemet står i motsats till detta och innebär i stället att ny elproduktion får stöd trots att elmarknaden redan är så mättad att nya investeringar inte lönar sig. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis ännu en gång framhålla att det står bakom regeringens förslag om att förlänga elcertifikatssystemet och att höja ambitionsnivån när det gäller utbyggnaden av förnybar elproduktion inom ramen för detta system. Utskottet anser att den elproduktion som bygger på förnybara energikällor även fortsättningsvis behöver visst stöd för att kunna konkurrera med sådan kraftproduktion som bygger på ohållbara tekniker. På sikt är det emellertid önskvärt att ett subventionssystem som elcertifikatssystemet kan avvecklas och att den förnybara elproduktionen då kan göra sig gällande helt på egna meriter. Subventioner har inget egenvärde och saknar normalt existensberättigande när de mål de styr mot bedöms kunna nås utan särskilda ekonomiska stöd. Ett tillkännagivande om elproduktion på marknadsmässiga grunder i linje med vad som föreslås i motion 2016/17:3724 (L) är således inte aktuellt i dagsläget. Motionen avstyrks i den aktuella delen.

Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. torvens roll i elcertifikatssystemet, den elintensiva industrins undantag från kvotplikten och kvotkurvans utformning.

Jämför reservation 6 (V) och 7 (L).

Propositionen

Kvotkurvans utformning

För att genomföra det nya målet till 2030 föreslår regeringen att kvoterna för de enskilda åren ska fastställas med utgångspunkt i en linjär upptrappning från 2022 till 2030. Energimyndighetens huvudförslag var en baktung kvotkurva till 2045 med större tyngdpunkt mot slutet av 2020-talet. I det förslaget påbörjas kvothöjningen först 2022 när möjligheten för nya norska anläggningar att få elcertifikat upphör.

Regeringen konstaterar att det inte finns något förslag till kvotkurva i propositionen eftersom det föreslås att kvoterna ska flyttas till en förordning och att det som riksdagen ska besluta om ska vara de TWh som ska ligga till grund för beräkning av de s.k. grundtermerna. Det finns däremot förslag till de TWh som ska vara utgångspunkt vid beräkningen av kvoterna.

Förslaget i propositionen bygger alltså på en linjär upptrappning av de 18 TWh som ska tillkomma enligt det nya målet till 2030. Den linjära upptrappningen föreslås börja 2022 och blir 2 TWh per år fram t.o.m. 2030.

Torven i elcertifikatssystemet

I Sverige produceras torv för bränsleändamål (energitorv), jordförbättring (odlingstorv) och för strö (stallströ). Volymmässigt dominerar energitorven. Skörden av energitorv har legat runt 2 miljoner kubikmeter per år sedan 2008. Cirka 15 svenska producenter tillhandahåller energitorv.

Med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen föreslog regeringen i propositionen Torv och elcertifikat (prop. 2003/04:42) att torv skulle inordnas i elcertifikatssystemet. Av propositionen framgick att lagen om elcertifikat dels skulle främja produktion av el med användande av förnybara energikällor, dels skulle främja produktion av el med användande av torv. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2003/04:NU8).

Användningen av torv i elcertifikatssystemet är mycket liten och har successivt minskat framför allt genom att anläggningar där torv används för samförbränning har fasats ut ur systemet. Regeringen vidhåller bedömningen i propositionen Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcerti-

fikatssystemet 2015 att torvbaserad elproduktion även i fortsättningen ska berättiga till tilldelning av elcertifikat (prop. 2014/15:123). Regeringen anser dock att frågan bör bevakas även fortsättningsvis.

Motionerna

Kärnkraften har stor betydelse för den svenska elproduktionen och kommer att ha det under överskådlig framtid. Den fjärde generationens kärnkraft skulle innebära stora framsteg mot ett säkert och hållbart energisystem, anför det i motion 2016/17:1591 av Jörgen Andersson och Jan R Andersson (båda M). Motionärerna förordar forskning på detta område och vill att regeringen ska utreda om elcertifikatssystemet kan nyttjas för detta ändamål (yrkande 2).

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga, och det är därför viktigt att Sverige ligger i framkant vad gäller förnybar elproduktion, sägs det i kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V). Motionärerna anser att torv bör fasas ut ur elcertifikatssystemet eftersom torv enligt såväl EU som Kyotoprotokollet är att betrakta som ett fossilt bränsle och därmed inte bör vara berättigat till tilldelning av elcertifikat. Vidare anför motionärerna att både brytning och förbränning av torv har en klimatpåverkan i nivå med fossila bränslen. Utöver detta framhåller de att torvbrytning påverkar ett flertal av Sveriges miljömål negativt, däribland miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Levande sjöar och vattendrag. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet, med inriktningen att det inte ska öppnas några nya torvtäkter (yrkande 15).

Motsvarande förslag om att torven ska fasas ut ur elcertifikatssystemet framförs även i Vänsterpartiets kommittémotion 2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (yrkande 2). Utöver det som anfördes i den föregående motionen framhåller motionärerna att torvens negativa klimat- och miljöpåverkan redan är tydligt klargjord, inte minst på internationell nivå. Det som Energimyndigheten har redovisat i en rapport till regeringen om torven inom elcertifikatssystemet ger inte motionärerna någon anledning att omvärdera denna ståndpunkt.

I kommittémotion 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) framförs även uppfattningen att den elintensiva, icke kvotpliktiga industrin bör ta ett större ansvar för elcertifikatssystemet framöver. Enligt motionärerna är det inte rimligt att den elintensiva industrin drar nytta av elcertifikatssystemet genom lägre elpriser samtidigt som den inte behöver vara med och betala fullt ut. Motionärerna anser därför att den elintensiva industrin i större utsträckning än i dag bör vara med och finansiera elcertifikatssystemet. Samtidigt betonar motionärerna vikten av att den elintensiva industrins internationella konkurrenskraft inte hotas. De vill att regeringen ska återkomma till riksdagen med en utredning om hur den elintensiva industrins konkurrenskraft skulle påverkas om man avskaffade nuvarande undantag från kvotplikten (yrkande 14).

I Vänsterpartiets kommittémotion 2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (V) finns ett liknande yrkande som det nyss refererade. Motionärerna konstaterar här att Vänsterpartiet tidigare har föreslagit att regeringen ska återkomma till riksdagen med en konsekvensutredning av hur den elintensiva industrins konkurrenskraft skulle påverkas om man avskaffade nuvarande undantag från kvotplikten. Konjunkturinstitutet lade 2013 fram rapporten Vem ska betala för den förnybara elkraften? Analys av kvotplikten, där resultaten pekar på att ett begränsat undantag för den elintensiva industrin ger liten långsiktig påverkan på samhällsekonomin. I stället bedöms förändringar av andra styrmedel ha större inverkan på den långsiktiga produktionsnivån. Motionärerna anser att det bör formuleras ett konkret förslag så att den elintensiva industrin får långsiktiga spelregler. Enligt deras uppfattning bör regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag om att avskaffa undantaget från kvotplikten för den elintensiva industrin (yrkande 1).

I motionen konstateras det också att trots en stor potential för havsbaserad vindkraft i Sverige har byggandet ännu inte tagit fart. Enligt motionärerna ger havsbaserad vindkraft uppenbara klimatvinster och dessutom fler jobb i Sverige. Motionärerna konstaterar att den energipolitiska överenskommelsen slår fast att anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas, vilket motionärerna välkomnar. De anser dock att det behövs fler åtgärder för att stimulera utbyggnaden av havsbaserad vindkraft och begär ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag om åtgärder för att stimulera havsbaserad vindkraft inom ramen för elcertifikatssystemet (yrkande 3).

I propositionen föreslås en linjär upptrappning med 18 TWh från 2022 till 2030, konstateras det inledningsvis i kommittémotion 2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L). Motionärerna noterar dock att Energimyndigheten har presenterat en rad övertygande argument för att lägga utbyggnaden sent på 2020-talet, dvs. en baktung kurva. Dessvärre bortser regeringen och övriga partier från detta och vill snabba på utbyggnaden, vilket är mycket problematiskt eftersom det redan i dag finns ett elöverskott samtidigt som det saknas tillräcklig nätkapacitet för att hantera utbyggnaden och för att göra det möjligt att exportera överskottet. Att i detta läge öka subventionerna för mer elproduktion, som dessutom ofta är instabil, leder enligt motionärerna till ett elöverskott till stora samhällsekonomiska kostnader och utebliven miljönytta. Energimyndigheten visar också att en linjär kvotkurva blir dyrare för konsumenterna. Med hänvisning till det anförda begär motionärerna ett tillkännagivande om att en linjär kvotkurva innebär stora samhällsekonomiska kostnader (yrkande 5). Motionärerna ifrågasätter även att torv ingår i elcertifikatssystemet eftersom torv internationellt klassas som en fossil energikälla. Ett tillkännagivande med denna inriktning efterfrågas (yrkande 6).

Vissa kompletterande uppgifter

Kvotkurvans utformning

I Energimyndighetens underlagsrapport om kvotkurvans utformning konstateras det att en utbyggnad med 18 TWh förnybar el mellan 2020 och 2030 kan se ut på olika sätt (Kontrollstation 2017 för elcertifikatsystemet – Delredovisning 2 och förslag på kvoter för 18 TWh till 2030, ER 2016:19). Myndigheten redovisar tre schematiska utbyggnadsbanor, med olika för- och nackdelar.

- En linjär utbyggnad under tio år med 1,8 TWh per år.
- En framtung utbyggnad där två tredjedelar av produktionen byggs ut de första tre åren och resterande linjärt under de sista sju åren.
- En baktung utbyggnad där en tredjedel av produktionen byggs ut linjärt de första sju åren och resterande under de tre sista åren.

Myndighetens huvudförslag var en baktung kurva. Myndigheten konstaterar att Sverige i dagsläget har ett elöverskott som förväntas öka ytterligare med en ökad ambition. Några större nedläggningar av befintliga anläggningar förväntas inte förrän i slutet av 2020-talet. En baktung utbyggnad är därför mer anpassad till detta, och möjliggör samtidigt att en stor del av produktionskapaciteten finns kvar under de år som kärnkraften förväntas läggas ned samt några år därefter. Myndigheten påpekar att anpassningen av elsystemet för att möjliggöra en mer variabel elproduktion tar tid, särskilt utbyggnad av nätet. Förutsättningarna att hantera en stor mängd förnybar el är större mot slutet av 2020-talet.

Vidare gjorde myndigheten bedömningen att den baktunga kvotkurvan ger den lägsta kostnaden för elkunden eftersom elpriset på sikt förväntas stiga, även med en utbyggnad av 18 TWh till 2030, samtidigt som produktionskostnaden för förnybar el förväntas sjunka. Övriga producenter av el kommer dessutom att påverkas mindre eftersom elpriset initialt inte förändras så mycket av ambitionshöjningen och på sikt sannolikt stiger oavsett om det genomförs en ambitionshöjning eller inte.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet ett förslag om fjärde generationens kärnkraft och elcertifikatssystemet likalydande med det nu aktuella i motion 2016/17:1591 (M) (bet. 2015/16:NU19). Förslaget behandlades även våren 2015 (bet. 2014/15:NU12). Våren 2015 anförde utskottet att elcertifikatsystemet inte syftar till att generera intäkter till statskassan. Utskottet ansåg det inte heller vara aktuellt med en förändring av systemet med den inriktning som då – liksom nu – hade föreslagits i motionen, varför den avstyrktes. Våren 2016 påminde utskottet om att elcertifikatssystemet inte syftar till att generera intäkter till statskassan och klargjorde att det därför inte heller bör fungera som finansieringskälla för forskning om och provdrift av fjärde generationens kärnkraft.

Ett förslag liknande det i motion 2016/17:3738 (V) om undantaget från kvotplikten för den elintensiva industrin behandlades av utskottet hösten 2015 (bet. 2015/16:NU6). Utskottet avstyrkte förslaget med hänvisning till att en sådan studie hade gjorts av Konjunkturinstitutet under 2013. Därutöver påminde utskottet om att Energimyndigheten på uppdrag av den förra regeringen har analyserat konsekvenserna av olika energipolitiska styrmedel (inklusive elcertifikatssystemet) för den elintensiva industrin. Denna analys genomfördes efter ett tillkännagivande från riksdagen och presenterades hösten 2014. Mot bakgrund av detta såg utskottet inget behov av ytterligare en analys med snarlik inriktning.

Undantag för elintensiv industri inom elcertifikatssystemet

Elintensiva industrier som har registrerats av Energimyndigheten har rätt till avdrag vid beräkning av kvotplikten inom elcertifikatssystemet. Avdraget gäller el som har använts i tillverkningsprocessen. Undantaget motiveras med att denna industris konkurrenskraft inte ska försämrats jämfört med konkurrenter i andra länder. En registrering som elintensiv industri innebär, förutom möjligheten till sänkta elkostnader genom undantaget från kvotplikten, samma skyldigheter för företaget som för övriga kvotpliktiga i elcertifikatssystemet.

I juni 2011 föreslog regeringen en viss ändring i undantagsreglerna med innebörden att samma möjligheter till undantag för övrig el skulle gälla oavsett vilken elintensiv industri det rörde sig om. Riksdagen beslutade enligt förslaget i propositionen (prop. 2010/11:155, bet. 2011/12:NU6). Den nu gällande definitionen av elintensiv industri framgår av 1 kap. 2 § 8 lagen om elcertifikat.

Undantagsreglerna innebär bl.a. att de företag som i princip använder all el i sin tillverkningsprocess inte är deklARATIONSSKYLDIGA, dvs. all el som företaget använder undantas från kvotplikt. De företag som är registrerade som elintensiv industri och som använder mer än 60 MWh till annat än tillverkningsprocessen är deklARATIONSSKYLDIGA.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet planeras för närvarande inga ändringar i undantagsreglerna för den elintensiva industrin.

Energipolitiska styrmedel och den elintensiva industrin

Hösten 2008 tillkännagav riksdagen att regeringen borde granska effekterna av de olika klimat- och energipolitiska styrmedlen för den internationellt konkurrensutsatta elintensiva industrin (bet. 2008/09:NU8). I oktober 2014 redovisade Energimyndigheten en sammanställning av resultaten av genomförda konsekvensanalyser av den förda energi- och klimatpolitiken för den elintensiva industrin (Effekter av energi- och klimatpolitiken för elintensiv industri, ER 2014:18). Sammanställningen omfattade även de studier som hade gjorts av den elintensiva industrins undantag i elcertifikatssystemet och hur eventuella förändringar av undantaget kan påverka industrins konkurrenskraft.

Myndighetens analys visade att undantaget från kvotplikt i elcertifikatssystemet innebär betydligt lägre kostnader för vissa elintensiva företag än vad

som annars hade varit fallet, särskilt för skogsindustrin. Vidare kan överskott av utsläppsrätter för elintensiva industrier ha dämpat de indirekta effekterna i form av högre elpriser.

Energimyndigheten påpekade dock att analysen hade vissa begränsningar. Bland dessa märks det faktum att det krävs jämförande studier med motsvarande bransch i konkurrentländer för att det ska vara möjligt att göra en slutgiltig bedömning av respektive branschs utsatthet för internationell konkurrens eller risk för koldioxidläckage. Vidare framhöll myndigheten att sambanden mellan styrmedel och deras effekter för den elintensiva industrin är komplexa eftersom såväl styrmedel som effekter i flera fall hör ihop med elmarknaden. Elcertifikatssystemet påverkar t.ex. utbyggnaden av förnybar elproduktion, vilket kan få till följd att elpriserna pressas ned. Den elintensiva industrin skulle i så fall bli en vinnare på två sätt, dels genom lägre elpris, dels genom att inte behöva betala kvotplikt.

Havsbaserad vindkraft och elcertifikat

I regleringsbrevet för 2016 fick Energimyndigheten i uppdrag av regeringen att analysera hur stor potentialen är för teknikutveckling och reduktion av produktionskostnader för havsbaserad vindkraft inom en 15-årsperiod, inklusive en samhällsekonomisk analys av en svensk satsning på havsbaserad vindkraft. I analysen skulle även energi- och klimatpolitiska och övriga miljömässiga och näringspolitiska aspekter redovisas. Myndigheten skulle belysa hur den havsbaserade vindkraften kan bidra till energisystemet i sin helhet med de egenskaper och förutsättningar den har.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet i början av februari 2017 i rapporten Havsbaserad vindkraft – En analys av samhällsekonomi och marknadspotential (ER 2017:03). I rapporten redovisar myndigheten uppfattningen att havsbaserad vindkraft på lång sikt kan spela en viktig roll i det svenska energisystemet, men att ett särskilt stöd till denna typ av kraftproduktion, utöver elcertifikatssystemet, inte är motiverat före 2030. Det huvudsakliga skälet till detta är enligt myndigheten att den samhällsekonomiska nyttan med havsbaserad vindkraft inte är större än den från den utbyggnad av förnybar el som sker genom ett teknikneutralt stöd vars kostnad är betydligt lägre.

Vidare konstaterar myndigheten att det inom ramen för den nya ambitionen om 18 TWh för elcertifikatssystemet är osannolikt att havsbaserad vindkraft kommer att byggas ut på grund av dess högre produktionskostnad. Energimyndighetens bedömning är dock att produktionskostnaden för havsbaserad vindkraft kommer att sjunka i framtiden och närma sig landbaserad vindkraft. Eftersom intäkterna från elmarknaden skiljer sig åt mellan olika elproduktionsanläggningar kan havsbaserad vindkraft ha en möjlighet att byggas ut inom ett eventuellt fortsatt teknikneutralt stödssystem efter 2030, oavsett om det är inom elcertifikatssystemet eller något annat system.

Miljö- och energidepartementet har skickat ut rapporten på remiss till den 16 juni 2017. Rapportens slutsatser kommer att analyseras inom Regeringskansliet när remissvaren har inkommit.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det finns olika principiella modeller för hur den s.k. kvotkurvan i elcertifikatssystemet kan utformas, vilket i sin tur styr när den eftersträvade förnybara elproduktionen byggs ut. Energimyndigheten har föreslagit det som betecknas en baktung kurva, vilket innebär att utbyggnaden förskjuts mot slutet av utbyggnadsperioden. Även i motion 2016/17:3724 (L) föreslås en sådan utbyggnadstakt. Regeringen har emellertid föreslagit en linjär upptrappning fr.o.m. 2022. Utskottet delar regeringens uppfattning om hur kvotkurvan bör utformas och avstyrker därför förslaget i motionen.

I propositionen redogör regeringen för sin syn på torvens roll i elcertifikatssystemet. Utskottet konstaterar att torv är en marginell företeelse i detta system vars roll dessutom tycks minska. Mot den bakgrunden instämmer utskottet i regeringens uppfattning att det inte finns skäl att göra några förändringar av elcertifikatssystemet med innebörden att torvbaserad elproduktion inte längre ska tilldelas elcertifikat. Samtidigt noterar utskottet att regeringen har för avsikt att bevaka frågan om torvens roll inom elcertifikatssystemet. Med det anförda avstyrks motionerna 2016/17:2473 (V), 2016/17:3738 (V) och 2016/17:3724 (L) i de delar som gäller torv.

I motion 2016/17:3738 (V) framförs även förslag om att havsbaserad vindkraft ska stimuleras inom ramen för elcertifikatssystemet. Här konstaterar utskottet att Energimyndigheten nyligen har utrett frågor om havsbaserad vindkraft och att myndighetens rapport för närvarande är ute på remiss. Rapportens slutsatser kommer att analyseras inom Regeringskansliet när remissvaren har inkommit, och utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att föregripa detta arbete genom att ställa sig bakom förslaget i motionen om havsbaserad vindkraft. Motionen avstyrks således i den aktuella delen.

Beträffande förslagen i motionerna 2016/17:2473 (V) och 2016/17:3738 (V) om en utredning av vilka konsekvenser ett avskaffande av den elintensiva industrins undantag från kvotplikt kan få för industrins konkurrenskraft hänvisar utskottet till sina tidigare ställningstaganden till motsvarande förslag. Utskottet anser inte att några nya omständigheter har tillkommit som motiverar ett annat förhållningssätt. De båda motionerna avstyrks således även denna gång i de aktuella delarna.

När det avslutningsvis gäller det som sägs i motion 2016/17:1591 (M) om finansiering av satsningar på fjärde generationens kärnkraft via elcertifikatssystemet hänvisar utskottet till det som utskottet anförde – och som har refererats ovan – när motsvarande förslag avstyrktes 2015 och 2016. Motionen avstyrks med hänvisning till vad utskottet då anförde.

Reservationer

1. Nytt mål för förnybar el och förlängning av elcertifikatssystemet, punkt 1 (SD, L)

av Josef Fransson (SD), Mattias Bäckström Johansson (SD) och Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 1 och

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkande 1 och

avslår proposition 2016/17:179.

Ställningstagande

Vi står inte bakom den överenskommelse om energipolitiken som slöts mellan fem partier i juni 2016 och som ligger till grund för förslagen i den nu aktuella propositionen. Vi tillstyrker därför förslagen i motionerna 2016/17:3720 (SD) och 2016/17:3724 (L) om att riksdagen bör avslå propositionen. Våra respektive synsätt på elcertifikatssystemet och hur man bör se på förnybar elproduktion utvecklas ytterligare i våra efterföljande reservationer i detta betänkande.

2. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 35 och

2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2 och

avslår motionerna

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 och

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Vi anser att elcertifikatssystemet bör avskaffas. Enligt vår uppfattning bör alla former av marknadsnedvridande subventioner fasas ut. Elcertifikatssystemet har bidragit till att det har byggts anläggningar som i grunden inte bär sina egna kostnader och som dessutom har skapat ett överutbud av el på marknaden som gör det svårt att uppnå lönsamhet i investeringar och renoveringar av de befintliga produktionsanläggningarna. Vi har svårt att förstå poängen med att stimulera fram investeringar i anläggningar som marknaden inte efterfrågar och som kullkastar kalkylerna för hela energisystemet.

Till saken hör också att den s.k. förnybara elproduktionen (särskilt sol- och vindkraft) som tillkommer inom elcertifikatssystemet är av ett sådant väderkänsligt slag som ställer särskilda krav på elnätets funktion och som kräver regler- och ersättningskraft på både års- och dygnsbasis. Den förnybara elproduktionen har inte heller de egenskaper som krävs för att den ska kunna ersätta den så betydelsefulla baskraften för den svenska industrin. Sol- och vindkraft är helt enkelt inte något alternativ till kärnkraften på detta område. Här vill vi även understryka att den svenska elproduktionen – som huvudsakligen består av kärn- och vattenkraft – redan är så gott som fri från koldioxidutsläpp. Det bör också betonas att iveren att ställa om energisystemet paradoxalt nog kan leda till ökade utsläpp som en följd av större anspråk på naturresurser och ett ökande behov av att bygga ut det svenska kraftnätet för att kunna tillvarata all den utspridda sol- och vindkraftsproduktion som partierna bakom energiöverenskommelsen vill ska växa fram.

Sammantaget innebär det anförda att vi ansluter oss till det som sägs i motionerna 2016/17:1772 (SD) och 2016/17:3720 (SD) om att elcertifikatssystemet bör fasas ut genom att nya investeringar i förnybar elproduktion inte ska tilldelas elcertifikat och förordar att riksdagen genom ett tillkännagivande framför detta till regeringen. Motionerna tillstyrks i de aktuella delarna. Samtidigt avstyrker vi motion 2016/17:2473 (V) i den del som har en helt annan inriktning än den vi förordar, nämligen ytterligare ambitionshöjningar inom ramen för ett system som vi alltså vill avveckla. Även motion 2016/17:3724 (L) avstyrks i den här aktuella delen.

3. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 35,
2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2 och
2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Världens energianvändning ökar ständigt, och det är fortfarande kol, olja och gas som dominerar energiproduktionen. Mot bakgrund bl.a. av att klimatfrågan är vår tids ödesfråga är denna utveckling inte hållbar, utan den måste brytas. Jag och Vänsterpartiet vill att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem som tar ansvar för kommande generationer. Investeringar i det svenska energisystemet är en viktig och nödvändig del i miljö- och klimatomställningen i Sverige. Att fokus ligger på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog är helt nödvändigt för att målet om ett ekologiskt hållbart samhälle ska nås.

Vänsterpartiet vill se en mycket omfattande utbyggnad av förnybara energikällor, där sol-, vind- och vågkraft behöver byggas ut i en mångdubblad takt jämfört med i dag. Här har elcertifikatssystemet en mycket viktig roll att fylla, och jag ser i grunden positivt på att det finns en bred politisk enighet bakom att förlänga detta system och att även öka ambitionsnivån när det gäller utbyggnaden av förnybar elproduktion. Jag och Vänsterpartiet menar dock att det är olyckligt att inte så snart som möjligt öka tempot i omställningsarbetet genom att höja ambitionsnivån redan före 2020. Omställningsbehovet är akut, och då finns det ingen anledning att skjuta upp ambitionshöjningen på det sätt som regeringen föreslår. Jag anser därför att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uppmana regeringen att föreslå en högre ambitionsnivå med inriktningen att ambitionshöjningen inleds redan före 2020. Det anförda innebär att jag tillstyrker förslaget med den innebörd som finns i motion 2016/17:2473 (V). Samtidigt avstyrks förslagen i motionerna 2016/17:1772 (SD), 2016/17:3720 (SD) och 2016/17:3724 (L) om att elcertifikatssystemet bör avvecklas.

4. Högre ambitionsnivå eller avveckling av elcertifikatssystemet, punkt 2 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 2 och 4 samt avslår motionerna
 2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 35,
 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkande 13 och
 2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag har redan avvisat regeringens förslag om att förlänga elcertifikatssystemet och att höja ambitionsnivån inom detta system. Jag vill här också framhålla att Liberalerna ser uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp som den största framtidsutmaningen. För att kunna möta denna utmaning måste fokus vara att få ut maximal miljönytta av de insatser som görs. Enligt min uppfattning – som överensstämmer med vad som sägs i motion 2016/17:3724 (L) – måste huvudspåret då vara att värna det näst intill 100 procent fossilfria elsystem som Sverige har, i stället för att lägga all kraft på att subventionera fram väderberoende förnybar elproduktion. Ett tillkännagivande om att värna det näst intill fossilfria svenska elsystemet föreslås i motionen, och jag står bakom detta förslag.

Jag instämmer också i det som sägs i motionen om att fortsätta satsningar på elcertifikatssystemet har tveksam klimatnytta. Eftersom all elproduktion inom EU ingår i det gemensamma utsläppshandelssystemet ger ett utbyggt och förlängt elcertifikatssystem ingen klimatnytta. Ökade subventioner till förnybar el leder paradoxalt nog till att priset på utsläppsrätter sjunker och att lönsamheten för kolkraft därmed ökar. Följden blir att omställningen bort från fossil elproduktion i övriga EU försvåras och försenas.

Sammantaget innebär det anförda att jag tillstyrker motion 2016/17:3724 (L) i de berörda delarna. Motionerna 2016/17:1772 (SD), 2016/17:3720 (SD) och 2016/17:2473 (V) avstyrks i de delar som är aktuella i detta avsnitt.

5. Utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder, punkt 3 (SD, L)

av Josef Fransson (SD), Mattias Bäckström Johansson (SD) och Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi har tidigare förordat att riksdagen ska avslå regeringens proposition, bl.a. med hänvisning till att vi inte står bakom den energiöverenskommelse som slöts mellan fem partier i juni 2016 och som innefattar det förslag till förlängning av och ambitionsnivåhöjning inom elcertifikatssystemet som föreslås i propositionen.

I stället argumenterar vi för en hållning som bygger på att Sverige i första hand ska värna den näst intill koldioxidfria och därmed klimatsmarta svenska elproduktionen. Vattenkraften och kärnkraften utgör här ryggraden som tillsammans med investeringar i förnybar el har gjort att Sverige har en säker och effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser.

I likhet med vad som sägs i motion 2016/17:3724 (L) anser vi att förnybar elproduktion ska betraktas som ett medel för att nå andra klimat- och miljömål och inte ständigt lyftas fram som ett mål i sig. Ser man förnybar elproduktion som ett mål är risken betydande att den produktion som tillkommer är dyr och att den relativt sett har lägre klimatnytta än exempelvis kärnkraften. Vi instämmer i det som sägs i motionen om att en utbyggnad och förlängning av elcertifikatssystemet innebär att ny elproduktion får stöd trots att elmarknaden redan är så mättad att nya investeringar inte lönar sig. Riksdagen bör ställa sig bakom det som sägs i motionen om att elproduktion som är fri från utsläpp av växthusgaser ska byggas på marknadsmässiga grunder och när den behövs, inte drivas fram av omotiverade subventioner. Motionen tillstyrks således i den aktuella delen.

6. Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet, punkt 4 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 14 och 15 samt
2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1–3 och
avslår motionerna
2016/17:1591 av Jörgen Andersson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2
och
2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem som därmed tar ansvar för kommande generationers levnadsförutsättningar. Investeringar i det svenska energisystemet är en viktig och nödvändig del i miljö- och klimatomställningen. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog. I vårt land finns mycket goda förutsättningar att utveckla den förnybara energiproduktionen. Satsningar på förnybar elproduktion är en nödvändig pusselbit för att målet om ett ekologiskt hållbart samhälle ska kunna nås.

Jag har redan tidigare i detta betänkande redovisat en i grunden positiv syn på den förlängning av och ambitionshöjning inom elcertifikatssystemet som föreslås i propositionen. Samtidigt finns det en del ytterligare aspekter som jag vill lyfta fram i detta sammanhang och som även tas upp i motionerna 2016/17:2473 (V) och 2016/17:3738 (V). För det första är jag kritisk till att regeringen inte agerar för att fasa ut torven ur elcertifikatssystemet. Jag och Vänsterpartiet anser att torv ska betraktas som ett fossilt bränsle och att torvbaserad elproduktion således inte ska vara berättigad tilldelning av elcertifikat. Torvbrytning påverkar dessutom förutsättningarna för att nå flera viktiga miljömål, exempelvis målen Begränsad klimatpåverkan och Levande sjöar och vattendrag, på ett negativt sätt. Jag anser därför, i likhet med vad som sägs i de ovannämnda motionerna, att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet och med inriktningen att det inte ska öppnas några nya torvtäkter. Motionerna tillstyrks således i de aktuella delarna.

Jag och Vänsterpartiet anser också att de elintensiva storföretagen bör kunna ta ett större ansvar för att finansiera utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Det kan på goda grunder ifrågasättas varför den elintensiva industrin ska kunna göra undantag från kvotplikten som innebär att den inte behöver betala kostnaden för elcertifikat. Till detta ska dessutom läggas att den justering av kvotkurvan som regeringen föreslår i propositionen bedöms leda till sänkta elpriser. Den elintensiva industrin kan därmed fortsätta att ta del av ett lägre elpris utan att behöva vara med och bidra till utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Med instämmande i vad som föreslås i motionerna 2016/17:2473 (V) och 2016/17:3738 (V) anser jag att regeringen ska återkomma till riksdagen med en konsekvensutredning av hur den elintensiva industrins konkurrenskraft skulle påverkas om man avskaffade nuvarande undantag från kvotplikten. Motionerna tillstyrks i de aktuella delarna. Motionerna 2016/17:1591 (M) och 2016/17:37124 (L) avstyrks, den sistnämnda i de delar som är aktuella i detta avsnitt.

7. Vissa övriga frågor om elcertifikatssystemet, punkt 4 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2016/17:1591 av Jörgen Andersson och Jan R Andersson (båda M) yrkande 2, 2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 14 och 15 samt 2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Av motion 2016/17:3724 (L) framgår det att Liberalerna inte står bakom den energiöverenskommelse som ligger till grund för den nu aktuella propositionen och i stället argumenterar för att Sverige i första hand ska värna sitt näst intill helt fossilfria kraftsystem. Jag har därför tillstyrkt förslaget i motionen om att propositionen bör avslås av riksdagen. Jag har även ställt mig bakom förslaget om ett tillkännagivande om att elproduktion bör byggas ut på marknadsmässiga grunder i stället för att subventioneras fram på ett samhällsekonomiskt ineffektivt sätt genom elcertifikatssystemet.

Utöver dessa grundläggande invändningar anser jag att det är anmärkningsvärt att regeringen så lättvindigt avfärdar sin egen expertmyndighets uppfattning när det gäller kvotkurvans utformning. Energimyndigheten har presenterat en rad övertygande argument för att lägga utbyggnaden sent på 2020-talet, dvs. att välja en s.k. baktung kurva. Regeringen föreslår i stället en linjär upptrappning, vilket innebär att utbyggnaden hastas fram samtidigt som den nödvändiga överföringskapaciteten saknas. Följden blir att det uppkommer ett elöverskott som Sverige inte kan exportera, till stora samhällsekonomiska kostnader och utebliven miljönytta. Mot bakgrund av detta tillstyrker jag förslaget i motion 2016/17:3724 (L) om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska framföra till regeringen att en linjär kvotkurva innebär stora samhällsekonomiska kostnader.

Avslutningsvis instämmer jag även i det som sägs i den nyssnämnda motionen om att torv inte bör ingå i elcertifikatssystemet eftersom torv internationellt klassas som en fossil energikälla.

Motionerna 2016/17:1591 (M), 2016/17:2473 (V) och 2016/17:3738 (V) avstyrks. De två sistnämnda motionerna avstyrks i de delar som är aktuella i detta avsnitt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat.

Följdmotionerna

2016/17:3720 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen avslår proposition 2016/17:179 Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett förslag om att fasa ut elcertifikatssystemet genom att inte tilldela ytterligare anläggningar elcertifikat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3724 av Maria Weimer m.fl. (L):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna Sveriges näst intill 100 procent fossilfria elsystem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbyggnad av elproduktion på marknadsmässiga grunder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elcertifikatssystemet och utebliven klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förslaget om en linjär kvotkurva innebär stora samhällsekonomiska kostnader och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om torv och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3738 av Birger Lahti m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om

- avskaffande av det nuvarande undantaget från kvotplikten för den elintensiva industrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet, med inriktningen att nya torvtäkter inte ska öppnas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om åtgärder för att stimulera havsbaserad vindkraft inom ramen för elcertifikatssystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:1591 av Jörgen Andersson och Jan R Andersson (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om elcertifikatssystemen kan nyttjas för forskning och provdrift av fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1772 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut elcertifikatssystemet genom att inte tilldela ytterligare anläggningar elcertifikat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2473 av Birger Lahti m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör föreslå en högre ambitionsnivå gällande elcertifikatssystemet inför nästa kontrollstation 2017 och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en konsekvensutredning av hur den elintensiva industrins konkurrenskraft skulle påverkas om man avskaffade nuvarande undantag från kvotplikten och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur torvanvändningen ska fasas ut ur elcertifikatssystemet, med inriktningen att nya torvtäkter inte ska öppnas, och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1200) om elcertifikat
dels att 1 kap. 1 och 2 §§ och 4 kap. 1, 4, 6 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 4 kap. 1 a, 1 b, 5 a–5 f och 12 a §§, och närmast före 4 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el.

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el *för att*

1. inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge

a) år 2020 nå målet om att finansiera 15,2 terawattimmar ny förnybar elproduktion,

b) till år 2030 nå målet om att utöka elcertifikatssystemet med 18 terawattimmar nya elcertifikat, och

c) för perioden fram till 2045 uppfylla volymrelaterade förpliktelser, och

2. år 2020 nå det nationella målet om att finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion jämfört med år 2002.

2 §¹

I denna lag betyder

1. förnybar el: elektricitet som produceras av förnybara energikällor eller torv,

2. förnybar energikälla: biobränsle, geotermisk energi, solenergi, vattenkraft, vindkraft och vågenergi,

3. anläggning: elproduktionsanläggning med en eller flera produktionsenheter bakom samma mätpunkt,

¹ Senaste lydelse 2012:399.

4. *elcertifikat*: bevis som har utfärdats enligt denna lag eller av en annan stat enligt en sådan internationell överenskommelse som avses i 5 §, och som innehåller uppgift om att förnybar el har producerats,

5. *kvotplikt*: skyldighet att inneha och annullera elcertifikat i förhållande till försäljning eller användning av el,

6. *beräkningsår*: det kalenderår som föregår den annullering som enligt 4 kap. 11 § sker den 1 april,

7. *elleverantör*: den som yrkesmässigt levererar el,

7. *elleverantör*: den som yrkesmässigt levererar el i en elanvändares uttagspunkt,

8. *elintensiv industri*: företag eller del av ett företag som utgör en egen verksamhet eller verksamhetsgren, där det

a) bedrivs och under de senaste tre åren har bedrivits industriell tillverkning i en process där det använts i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet,

b) bedrivs ny verksamhet med industriell tillverkning i en process där det används eller beräknas användas i genomsnitt minst 190 megawattimmar el för varje miljon kronor av förädlingsvärdet, eller

c) bedrivs verksamhet för vilken avdrag får göras för skatt på elektrisk kraft enligt 11 kap. 9 § 2, 3 eller 5 lagen (1994:1776) om skatt på energi,

9. *förädlingsvärde*: skillnaden mellan den elintensiva industrins – sammanlagda omsättning, det vill säga intäkter från försålda varor och utförda tjänster, inräknat egna uttag, som ingår i företagets normala verksamhet (nettoomsättningen), förändring av varulager, aktiverat arbete för egen räkning, övriga rörelseintäkter samt ränteintäkter, och

– sammanlagda inköp, det vill säga alla rörelsekostnader, inräknat avskrivningar och nedskrivningar på tillgångar, samt räntekostnader dock inte personalkostnader, inräknat arbetsgivaravgifter och kostnader för inhyrd personal.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med biobränsle i första stycket 2.

4 kap.

1 §

Kvotpliktiga är

1. elleverantörer,

2. elanvändare som använder el som de själva producerat om mängden använd el uppgår till mer än 60 megawattimmar per beräkningsår och har producerats i en anläggning med en installerad effekt som är högre än 50 kilowatt,

3. elanvändare i den utsträckning de har använt el som de har importerat eller köpt på den nordiska elbörsen, och

3. elanvändare i den utsträckning de har använt el som de har importerat eller köpt på den nordiska elbörsen,

4. elproducenter som producerar el i ett nät som används utan stöd av nätkoncession, om mängden levererad el uppgår till mer än

4. elintensiva industrier som har registrerats.

Kvotplikten inträder när

1. en elleverantör börjar leverera el,

2. en elanvändare börjar använda el som avses i första stycket 2 eller 3, eller

3. en elintensiv industri har registrerats.

Kvotplikten upphör när

1. en elleverantör upphör att leverera el,

2. en elanvändare upphör att använda el som avses i första stycket 2 eller 3, eller

3. en elintensiv industri har avregistrerats.

60 megawattimmar per beräkningsår och om elen yrkesmässigt levereras vidare till användare som tar ut elen på samma nät, och

5. elintensiva industrier som har registrerats.

1 a §

Kvotplikten inträder när en

1. elleverantör börjar leverera el,

2. elanvändare börjar använda el som avses i 1 § 2 eller 3,

3. elproducent börjar leverera el som avses i 1 § 4, eller

4. elintensiv industri har registrerats.

1 b §

Kvotplikten upphör när en

1. elleverantör upphör att leverera el,

2. elanvändare upphör att använda el som avses i 1 § 2 eller 3,

3. elproducent upphör att leverera el som avses i 1 § 4, eller

4. elintensiv industri har avregistrerats.

4 §²

Kvotplikten ska beräknas genom att *multiplicera* det antal megawattimmar el som sålts eller använts under beräkningsåret med den kvot som för beräkningsåret *anges inom parentes enligt följande*:

- 2003 (0,074),
- 2004 (0,081),
- 2005 (0,104),
- 2006 (0,126),
- 2007 (0,151),
- 2008 (0,163),
- 2009 (0,170),
- 2010 (0,179),
- 2011 (0,179),
- 2012 (0,179),
- 2013 (0,135),
- 2014 (0,142),
- 2015 (0,143),
- 2016 (0,231),
- 2017 (0,247),
- 2018 (0,270),
- 2019 (0,291),
- 2020 (0,288),
- 2021 (0,272),
- 2022 (0,257),
- 2023 (0,244),
- 2024 (0,227),
- 2025 (0,206),
- 2026 (0,183),
- 2027 (0,162),
- 2028 (0,146),
- 2029 (0,130),
- 2030 (0,114),
- 2031 (0,094),
- 2032 (0,076),
- 2033 (0,052),
- 2034 (0,028), *och*
- 2035 (0,013).

Om den beräknade kvotplikten inte omfattar elcertifikat till ett heltal, ska antalet avrundas till närmaste heltal.

Kvotplikten ska beräknas genom att det antal megawattimmar el som sålts eller använts under beräkningsåret *multipliceras* med den kvot för beräkningsåret *som anges i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 a §.*

² Senaste lydelse 2015:624.

Regeringens bestämmande av kvot för beräkning av kvotplikt**5 a §**

Den kvot som avses i 4 § ska bestämmas genom att en grundterm för beräkningsåret summeras med en justeringsterm för samma år.

5 b §

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

- 2018 (22,97 terawattimmar),
- 2019 (24,64 terawattimmar),
- 2020 (26,15 terawattimmar),
- 2021 (23,85 terawattimmar),
- 2022 (24,22 terawattimmar),
- 2023 (24,62 terawattimmar),
- 2024 (24,54 terawattimmar),
- 2025 (24,73 terawattimmar),
- 2026 (25,47 terawattimmar),
- 2027 (26,69 terawattimmar),
- 2028 (27,18 terawattimmar),
- 2029 (27,71 terawattimmar),
- 2030 (27,33 terawattimmar),
- 2031 (25,87 terawattimmar),
- 2032 (24,40 terawattimmar),
- 2033 (22,27 terawattimmar),
- 2034 (20,13 terawattimmar),
- 2035 (18,73 terawattimmar),
- 2036 (17,00 terawattimmar),
- 2037 (16,00 terawattimmar),
- 2038 (14,00 terawattimmar),
- 2039 (12,00 terawattimmar),
- 2040 (10,00 terawattimmar),
- 2041 (08,00 terawattimmar),
- 2042 (06,00 terawattimmar),
- 2043 (04,00 terawattimmar),
- 2044 (02,00 terawattimmar),

och

- 2045 (01,00 terawattimmar).

5 c §

Justeringstermen ska bestämmas genom att avvikelser för beräk-

ningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år.

Avvikelserna ska avse skillnaden mellan å ena sidan faktiska och nya prognostiserade beräkningar och å andra sidan tidigare beräkningar för beräkningsåret i fråga om annullering, med utgångspunkt i

1. produktion i anläggningar som godkändes för tilldelning av elcertifikat före den 1 januari 2012, och

2. kvotpliktig elanvändning, om beräkningen avser avvikelser för åren innan det år som justeringstermerna ska gälla från.

5 d §

Avvikelser som avser åren efter det år som justeringstermerna ska gälla från ska läggas på de beräkningsår då avvikelserna inträffar.

5 e §

Avvikelser som avser åren innan det år som justeringstermerna ska gälla från ska normalt läggas på endast detta år eller på detta år och det närmast efterföljande året. Avvikelserna får dock vid behov fördelas på det år som justeringstermerna ska gälla från och högst tre av de efterföljande åren. Avvikelserna ska fördelas jämnt över de år som avvikelserna läggs ut på.

5 f §

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2045. Kvoterna ska bestämmas senast året innan det år de ska träda i kraft.

6 §

Den som är kvotpliktig enligt 1 § *första stycket 1, 2 eller 3* ska skriftligen anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Anmälan ska *ske* senast två veckor efter det att kvotplikten inträdde. Tillsynsmyndigheten ska registrera den kvotpliktige.

Om tillsynsmyndigheten har en välgrundad anledning att anta att någon är kvotpliktig enligt 1 § *första stycket 1, 2 eller 3* utan att ha gjort en anmälan om det ska myndigheten registrera denne. Innan en sådan registrering *sker*, ska den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

Ett beslut om registrering gäller omedelbart.

Den som är kvotpliktig enligt 1 § 1, 2, 3 *eller 4* ska skriftligen anmäla detta till tillsynsmyndigheten. Anmälan ska *göras* senast två veckor efter det att kvotplikten inträdde. Tillsynsmyndigheten ska registrera den kvotpliktige.

Om tillsynsmyndigheten har en välgrundad anledning att anta att någon är kvotpliktig enligt 1 § 1, 2, 3 *eller 4* utan att ha gjort en anmälan om det, ska myndigheten registrera denne. Innan en sådan registrering *görs*, ska den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

8 §

Den som inte längre är kvotpliktig enligt 1 § *första stycket 1, 2 eller 3* ska skriftligen göra en anmälan om detta till tillsynsmyndigheten. Anmälan ska göras senast två veckor efter det att kvotplikten upphörde. Tillsynsmyndigheten ska avregistrera den som anmälan avser.

Om tillsynsmyndigheten har anledning att anta att någons kvotplikt har upphört utan att den registrerade har gjort en anmälan som avses i första stycket, ska myndigheten avregistrera denne. Innan avregistrering *sker*, ska den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

Ett beslut om avregistrering gäller omedelbart.

Den som inte längre är kvotpliktig enligt 1 § 1, 2, 3 *eller 4* ska skriftligen göra en anmälan om detta till tillsynsmyndigheten. Anmälan ska göras senast två veckor efter det att kvotplikten upphörde. Tillsynsmyndigheten ska avregistrera den som anmälan avser.

Om tillsynsmyndigheten har anledning att anta att någons kvotplikt har upphört utan att den registrerade har gjort en anmälan som avses i första stycket, ska myndigheten avregistrera denne. Innan avregistrering *görs*, ska den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

12 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om de kvoter som ska gälla för beräkning av kvotplikten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11 § lagen om elcertifikat (2011:1200) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av el efter utgången av år 2035.

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av el efter utgången av år 2045.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.